

Slovanski popotnik.

* „Průmyslová škola“ (obertnijska ali rokodelska šola) se imenuje obširno delo, katero izdavat je jel v posamesnih zvezkih po 5 do 10 pol obsegajočih že lansko leto visoko učeni prof. dr. Jan Purkyně, mož, ki že skozi celih 30 let marljivo obdeluje polje natoroznansko, ter množi domačo književnost s svojimi visoko čislanimi naravoslovskimi izdelki. Pod njegovim vodstvom združilo se je tedaj več veljavnih mož, ki zdaj izdajajo primerne spise v poduk domačih véd, da bo imel tudi vsak priprost Čeh, ki se misli v tem izuriti, primernih knjig v maternem jeziku ali vsaj podlago obširnejemu izobraženju. Dozdaj je to posnemanja vredno početje spravilo že petero zvezkov na dan, ki s prosto, lahko umevno besedo precej obširno razlagajo v obertnijsvo spadajoče vednosti. Posebne vrednosti se nam zdi drugi zvezek pod naslovom „O zvířatech a látkách zvířecích v průmyslu a řemeslech upotřebných.“ Tu popisuje slavnoznaní gosp. dr. Greger z lepo besedo ptuje in domače živali vsigdar s posebnim ozirom na njihovo korist ali škodo. Ta spis se smé staviti po vsi pravici v prvi red onih, s kterimi se je utemeljil že davno slavo in obrnil na se pozornost med svojimi rojaki. Ne manje cene je tudi prvi zvezek sestavljen po učenem dr. J. Krejčiču: „Přirodopis kovů a jejich rud.“ Z eno besedo, vsi dozdej na svitlo prišli so pisani tako umevno, pa tudi tako mično, da jih moremo z dobro vestjo tudi Slovencom priporočati. Veliko lepega in mikavnega pa nam bodo gotovo prinesli še prihodnji zvezki; toraj ne želimo družega kot da se delo urno nadaljuje — in da bi bilo nekterim našim pisateljem izgled, take občokoristne bukvice spravljati na dan, namesto da dragi čas tratijo z jalovim hrepenjenjem po — kritiki. Čehi delajo veliko, pa kritikujejo malo.

Slovó.

Pozdravljam slednjič sinje vas goré,
Z iskrenim glasom: domačija!
Iz ptujega hitele mi željé
Le k tebi bodo zmir samija.

Navdajal svitli me večerni plam,
Zlatil ki vaše je verhove,
Oživljaj je prebistri potok sam,
Ki gnal peneče je valove.

In kočá očeva dan slednji mi
Veselja mnogo je delila;
Kraj lipe senčnate me mlada kri
Po stezah dragih je vodila.

Zato pozdravljam sinje vas goré
Iz kraja ptujega veselo,
Sercá da mi tolažite željé,
Ki vedno k vam le bo hitelo!

Gr. Krek.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz dolnjega Štajerskega 1. okt. A. — k. Letos sem dvakrat se vozil čez teharsko okolico, kjer sem veliko najlepših konj vidil. Jel sem premišljavati, zakaj da so na Teharjih celega nekdanjega celjskega kroga zmeraj najlepši konji bili in so še sedaj? — Spomnil sem se, da je nekdej na sv. Štefana dan neka posebna slovesnost s konji na Teharjih bila. Na velikem prostoru pred cerkvijo sv. Štefana so konje blagoslovili in potem mladi kmetje, sosebno kmečki sinovi, se s konji v jahanjih itd. skušali. Kteri je najlepšega in berhkejšega konja imel, je bil za kralja (menda konjorejcov) spoznan in tako počeščen. To je menda Teharčane sosebno spodbujalo, si lepe konje izrejevati, da so se zamogli pri tej slovesnosti z njimi ponositi in si omenjeno čast pa morebiti tudi darilo pridobiti. — Čeravno sedaj morebiti ni te slovesnosti več, so teharski konji še sedaj menda koj le iz tega vzroka najlepši v celem

poprejšnem celjskem krogu; kajti iz tega vzroka so se — po moji misli — zaplodili in to lepo pleme je ostalo. Je tedaj to stara piča, da je modra nova naredba, ki je po več deželah našega cesarstva sedaj upeljana, da konje za premije jahajo. — Tudi na Horvaškem, kjer sem nedavnej potoval, sem vidil kazala potov in krajev v nemškem in horvaškem jeziku pisane. Le v slovenskem Štajerskem sem v eni celi okrajini vidil samo nemške napise! Da to ni postavno, je gotovo, kajti v drugih okrajnih ravno tistega okroga so povsod zraven nemških tudi slovenski napisi. Še to betvo Slovencom vzeti, da bi celó pravega imena svojih krajev nikjer ne vidili, nočejo toliko cesarski uradniki kakor temveč nemškutarski župani, ki vso svojo slabo čast, nizko visokost in puhlo mogočnost samo v golo nemškutarijo stavijo, ter se sramujejo celó svojo vas slovensko imenovati. Pravijo: „srenjski dnarnici ni potreba za slovenske napise stroškov delati, ker je nam le nemščina za uredovanje potrebna itd.“ Tako je neki župan o tej zadevi modroval! In po nasvetu takošnih zeló modrih županov so bili v tej okrajini le samo nemški napisi narejeni, da bi se kje srenjska dnarnica za nepotrebne reči ne izpraznila!! Al ne gré takim županom spominek iz suhih hrušk?

Iz sv. Višarij na Koroškem 3. oktobra. — J. S. Danes ko na roženkransko nedeljo so sklenili duhovske opravila v romarski cerkvi device Marije na sv. Višarjah. Zbrala se je na tisti dan sila velika truma pobožnih romarjev iz raznih dežel in raznih jezikov. Prečastiti Žabniški gosp. dekan Franc Kulnik, tamošnji trije gosp. kaplani in še pet drugih duhovnikov iz sosednih far so imeli vsi dosti dela in truda toliko romarjev spovedati in obhajati. Pridigovalo se je v saboto večer slovensko, v nedeljo zjutraj pa nemško. Prav goreče sta govorila oba pridigarja, da so bili poslušavci vsi ginjeni. Slišali smo, da je letos od praznika Kristusovega vnebovohoda do zadnje nedelje čez 22 tavžent romarjev bilo obhajanih, ki so prišli deloma v procesijah deloma posamesni iz Koroškega, Kranjskega, Štajerskega, Goriškega, Rezije, Tiroljskega, Solnograškega in Avstrijskega. Tudi Lahov pride vsako leto veliko sem na Božjo pot, ki tudi spovednika svojega, gosp. fajmoštra Jerneja Meijerja tukaj najdejo. — Leta 1860 se bode obhajala petstoletnica tukajšne romarske cerkve, zatoraj bodo prihodnje leto cerkev od znotraj in zunaj popravili; le škoda, da se zavolj svoje lege bolj razširiti ne dá; pretesna je namreč ob nedeljah in velikih godovih za toliko ljudi, ki se tukaj shajajo. Pripravljeno je tudi že večidel vse, da bojo eno romarskih hiš za eno nadstropje povišali, in tako mogli več ljudi prenočiti. Tudi poti, ki od Žabnic in Merzle vode na Višarje deržé, bodo popravili, ker jih plohe vsako leto nekoliko speró. — Po poldne so imenitnejši reči iz cerkve pobrali in jih shranili. Še enkrat so se oglasili vbrani zvonovi višarski, ko so se duhovniki od romarske cerkve poslovili in potem na sanih po kopnem v dolino odrinili.

Iz Dvora na Koroškem 5. okt. Ker je nas vselej veselilo, po „Novicah“ zvediti letino raznih krajev, bi znabiti tudi kdo rad vedel, kako se je obnesla na Koroškem. Akoravno je skoro vsaki prerokoval suho leto, vendar nismo imeli samo dosti dežja, temuč tudi ob tako primernih časih, da bi si ga sami ne bili mogli drugače želeti; zategadel smo pa tudi kerme prav dosti nakosili. Pšenica in ječmen sta se obnesla srednje, rež zavolj obilne rije pa še tako ne; sočivje je največ izdalo, tako se tudi ajda kaže; nekoliko smo je že namlatili, nekaj se je še suši, nekaj je pa še stoji, in ker je vreme prelepo in se slane ni bati, je bomo za več let dobili. Siva ajda je za 14 dni kasneja; na sv. Aleša dan vsejana je prav bogata, tista pa, ki sem jo 4 dni pred vsejal, ima slame veliko, al prazna je. — Ozimino smo večidel že dosejali; tudi v turšišče smo še sejati mogli, ker je červ pripomogel, da je turšica